

**Онлайн дезинформация, свързана с пола:
кратка информация за реализирани проекти
в различни държави
(Франция, Гърция, Италия, България)**

Отказ от отговорност: Този документ отразява само мнението на авторите. Европейската общност не носи отговорност за използването на съдържащата се в него информация.

Проект	GenderED Coalition
Програма	CREA-PJG
Договор N°	101136124
Координатор	P1 - FORMA.Azione srl
Работен пакет	WP2 – MIL EDUCATION
Лидер на работен пакет	P4 – Savoir Devenir
Задачи	T2.1, T2.2, T2.3
Име на доклада	D2.1 Gender-based mapping
Принос от партньори	P1 – FORMA.Azione; P2 – HOU; P3 – SDA; P5 - BISI
Автори	Dr Divina Frau-Meigs (Sorbonne Nouvelle University, France); Dr Irma Velez (Sorbonne University, France)
Редактори	Martina Morbidini, Sylvia Liuti (FORMA.Azione); Sissie Theodosiou (HOU); Denitsa Lozanova (BISI); Snezhina Gabova (SDA)
Версия	1.0

Цели

Целта на доклада е да идентифицира "добрите практики", които съществуват в рамките на четири европейски партньора (България, Франция, Гърция, Италия) по темата за онлайн дезинформацията, основана на пола, като заплаха за постигане на приобщаваща среда в платформите на социалните медии (и други медии), с висок компонент на медийна и информационна грамотност (МИГ). Надяваме се, че събраните данни ще допринесат за по-ясното разбиране на приликите и разликите между рамките на компетентност на страните от ЕС и техните легитимиращи ценности, особено по отношение на различните участници в процеса. Разглеждат се четири основни области, които могат да дадат подходящи отговори: 1/видовете проекти (мащаб, целева група), 2/рамките за компетентност (инструменти за определяне на стандарти, теми, легитимиращи ценности), 3/инструментите за изграждане на капацитет (публични политики, финансиране, оценка) и 4/ основните заинтересовани страни (медии, мрежи).

Докладът съдържа преглед на основните тенденции, произтичащи от подбора на 20 проекта в страните партньори (по 5 проекта за всяка страна). Проектите бяха идентифицирани чрез въпросник, изготвен в тясно сътрудничество с партньорите и попълнен от националните експерти, които са част от Коалицията за равенство между половете. Въпросникът имаше за цел да идентифицира видовете проекти и техния мащаб, рамките на компетентност и техните легитимиращи ценности и теми,

Анализът на "добрите практики" като подход за проучване на конкретни случаи беше възприет, тъй като е най-вероятно да доведе до конкретни резултати при теми като образованието за деца с увреждания или образованието по въпросите на равенството между половете, които са незадължителни и междусекторни, без изходни данни за оценка.

За целите на настоящото проучване "добрите практики" се определят като проекти, включващи стратегии и/или дейности, които са доказали своята ефективност, устойчивост и/или възможност за трансфер, разчитащи на ресурси и материали, които са били споделени и изпитани, с желани резултати, които могат да бъдат намерени чрез специален уебсайт, за да се гарантира, че обществеността е запозната с тях и че те не са "еднократен" експеримент (Frau-Meigs et al, 2019). Следователно те отразяват това, което е видимо онлайн, поради фокусирането върху джендър дезинформацията чрез социалните медии; те не показват непременно пълния спектър от съществуващи стратегии и участници.

инструментите за изграждане на капацитет и основните заинтересовани страни и техните мрежи. Експертите бяха помолени също така да предоставят информация за своя национален контекст (исторически, правни и политически етапи по отношение на пола и дезинформацията), както и да предоставят набор от препоръки, произтичащи от техния анализ, за повишаване на осведомеността и насърчаване на промяната в общата оценка на онлайн дезинформацията, основана на пола

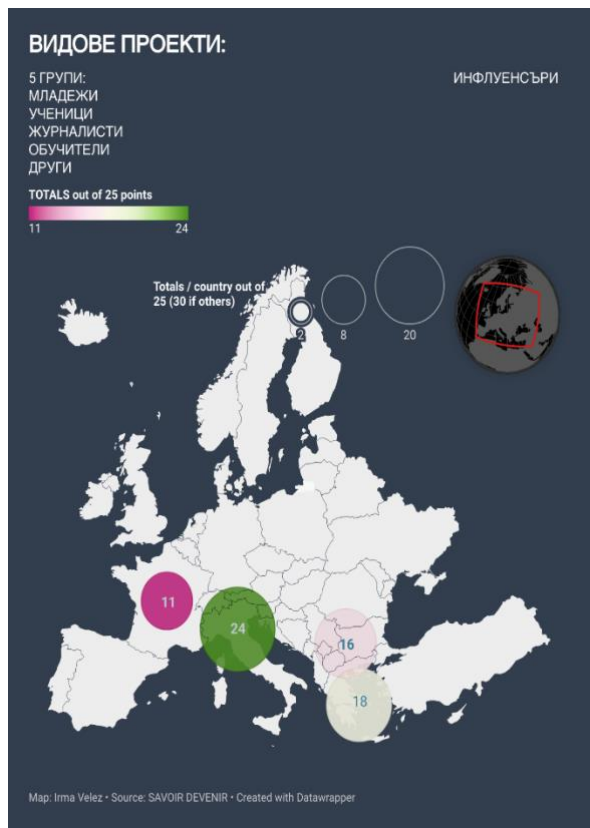
Основни констатации

Въпреки разнообразието на проектите и на националните контексти, при анализа на различните държави се очертават някои силни тенденции по отношение на четирите разглеждани измерения, когато се прилагат към дезинформацията, основана на пола.

1/ видове проекти (категория, мащаб, целева група)

От разгледаните 20 случая най-често срещаната категория проекти е "ресурси" (15), следвана от "ангажиране на крайния потребител" (9). Тези две неща заедно показват фокуса върху предоставянето на подкрепа на първа линия на граждани, включително на възрастни хора. Повечето проекти са насочени към младежи, въпреки липсата на учебна база, като много по-малко внимание се отделя на по-малките деца. Статутът на основните участващи професионалисти е на учители, журналисти и младежки работници, с изненадващо изоставане на влиятелни личности. Всички проекти (20) са насочени към жени, а повечето от тях - и към мъже (16 от 20). По-малко от една трета (6 от 20) са насочени и към ЛГБТКИ и/или небинарна публика.

Проектите съответстват на значими добри практики и показват разнообразни конфигурации между инициативите и между държавите, което

потвърждава сложността на проблема с дезинформацията, основана на пола, и разнообразието на свързаните с него въпроси (здравеопазване, образование и социална справедливост). Много от проектите показаха множество припокриващи се категории, което говори за тяхната сложност. Комбинацията от категории е много разнородна в различните проекти, което показва, че няма консенсус, нито предпочитан начин за водене на проекти. Това може да говори за разпиляване на енергията и липса на яснота (относно целите, целите на разпространението, ...).

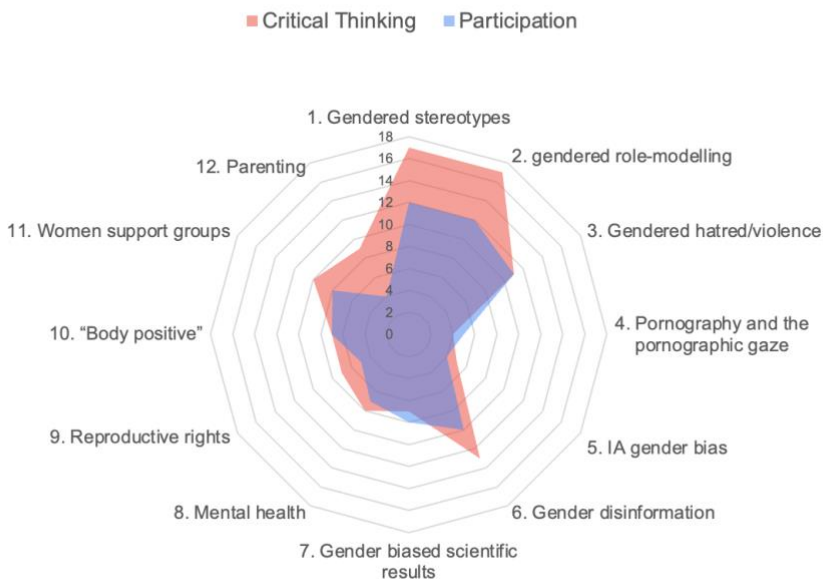
2/ рамка на компетенциите (инструменти за определяне на стандарти, теми, легитимиращи ценности)

В разгледаните 20 проекта не се споменава конкретно за рамка за компетентност: нито в описанията на проектите, нито в описаните методи на обучение. Специфичните компетенции, към които са насочени, са споменати без устойчива обосновка, а някои от тях трябваше да бъдат изведени и оставени на преценката на експертите. Съответно в проектите, насочени към училищата, не се споменава нито една съществуваща учебна програма нито по МИГ, нито по джендър образование.

"Участието" е водеща компетентност за проектите, базирани на МИГ, докато "критичното мислене" е водеща компетентност за проектите, базирани на образованието за равенство между половете. Най-значимите проекти се отличават и с "межкултурен диалог", включително компетентности, свързани с противодействие на речта на омразата и онлайн дезинформацията.

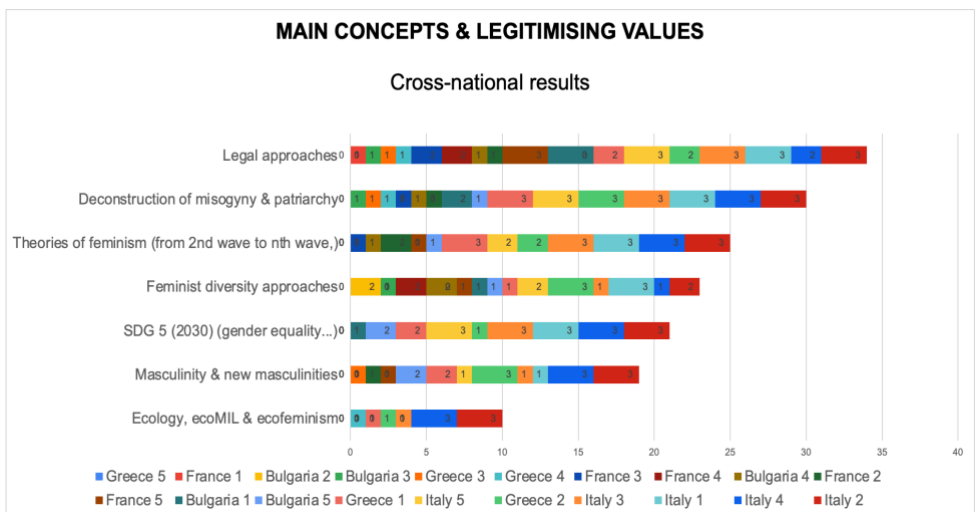
THEMES BY CRITICAL THINKING & PARTICIPATION

CROSS-NATIONAL RESULTS

Основните теми, свързани с дезинформацията, които е най-вероятно да бъдат разгледани в проектите, са "моделиране на роли, основано на пола", "стереотипи, основани на пола", "омраза/насилие, основано на пола" и "дезинформация, основана на пола". Темите, които е най-малко вероятно да бъдат разгледани в проектите, са: „порнография“, „репродуктивни права“, „дискриминационни предубеждения на изкуствения интелект“. При кръстосването на критичното мислене и участието по теми се наблюдава значително припокриване между проектите за МИГ и проектите за джандър образование, което говори за потенциално смесено развитие по най-изявените компетенции.

Що се отнася до легитимирането на ценности, двете водещи категории са "Правни подходи" и "Деконструкция на мизогинията и патриархата". Най-малко споменаваните категории са "маскулинност" и "екология и екофеминизъм". Легитимиращите ценности показват известно съответствие с доминиращите теми, по-специално "моделиране на ролите на половете" и "мизогиния и патриархат". Легитимиращите ценности показват известна свързаност с доминиращите теми „моделиране на роли, основано на пола“ и „мизогиния и патриархалност“ и разминаване с компетенциите, по-специално поради слабостта на "творческото мислене (противопоставяне на патриархални и антифеминистки възгледи)".

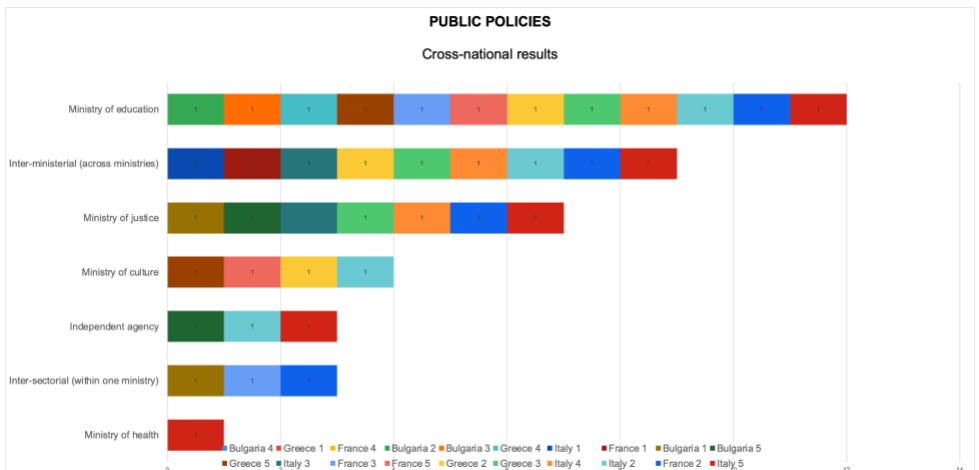

Както образованието за равенство между половете, така и МИГ са слаби от гледна точка на идеологически и теоретични обяснения и обосновки; дори и да са в основата им, те не са видими и са покрити с "правни" термини. Най-важните джентър компетентности за справяне с медиите и дезинформацията (критично мислене в трите му измерения (5/ равнопоставеност, разнообразие и видимост на половете, 3/ предразсъдъци и категории на половете и 2/ роли и компетентности) като че ли отразяват подхода на втората вълна на феминизма от 60-те години на миналия век, който може да се разглежда като успешно усвояване на правата на жените в обществото и деконструкция на системната мизогиния. Въпреки това липсата на творческо мислене ("противодействие на патриархата и антифеминистките възгледи") сочи слабост във всички проекти. То показва, че масовите и социалните

медии са структурно пристрастна производствена система и не са напълно деконструирани и критикувани. Феминизмът и ролята на медиите изглеждат а-исторически, без или с минимално споменаване на феминистките вълни и връзката им с използването на медиите (и структурното въздействие върху всяка нова вълна); няма изследване на предубедеността на изкуствения интелект , например.

3/ инструменти за изграждане на капацитет (публични политики, финансиране, оценка).

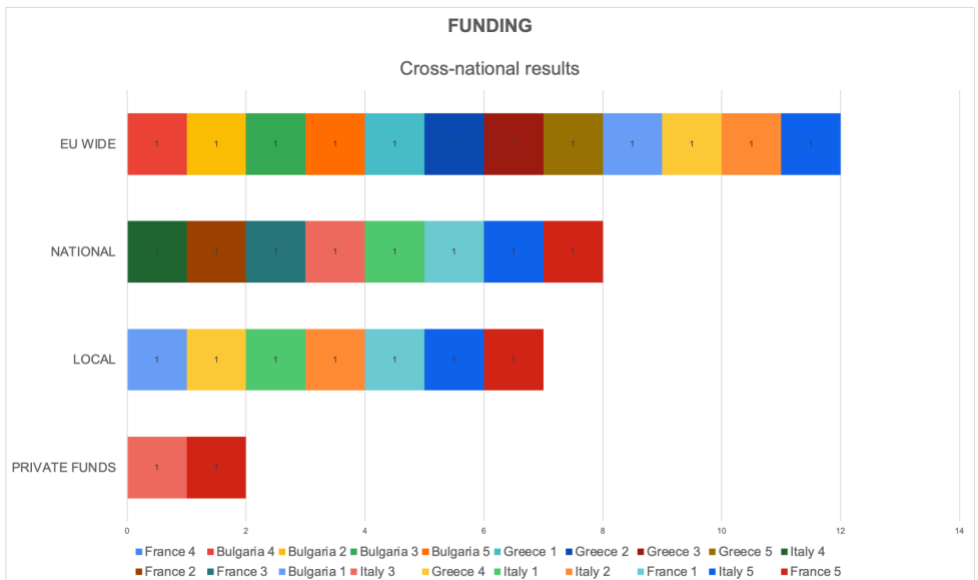
Възможностите за изграждане на капацитет обикновено се основават на директивите и политиките на ЕС. Настоящите публични политики са доминирани от сектора на образованието (12 от 20 проекта) и междуведомствени структури (в няколко министерства, 9 от 20 проекта). Най-слабо присъстващата публична политика е свързана със здравеопазването (1 от 20 проекта), а правосъдието (7) и културата (4) изостават. Повечето проекти засягат повече от два обществени сектора (и междусекторни структури), което изисква сложно управление и отчетност.

Относителното отсъствие на министерство на културата не съответства на ролята на медиите като ангажирани заинтересовани страни и показва липса на лидерство, загриженост и споделена визия между публичния и частния медиен сектор. Като се има предвид значението на борбата с насилието, основано на пола, относителното

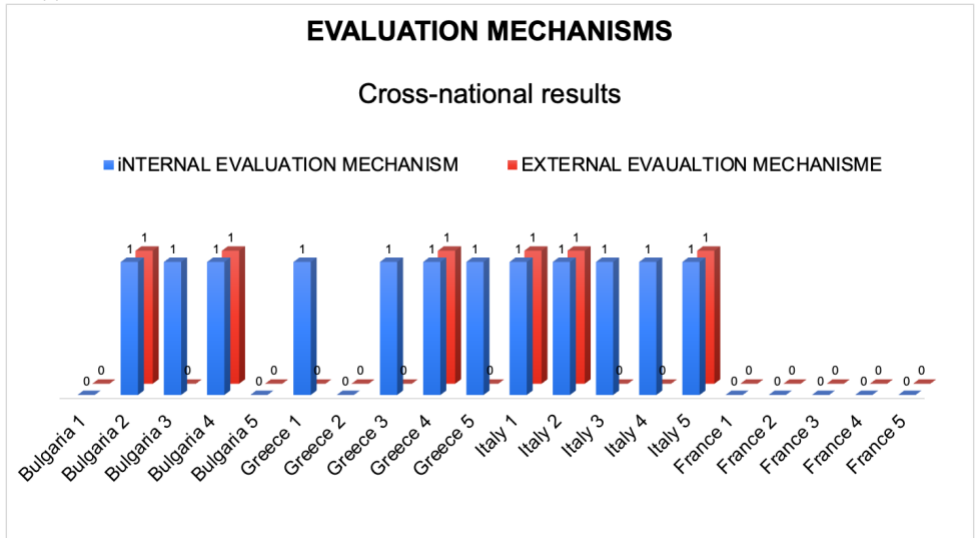
присъствие на министерството на правосъдието показва известно съответствие с компетентностите по проекта, които се отнасят до участието (инструменти и използване на интегрирания подход за равно третиране на половете) и критичното мислене (равенство, разнообразие и видимост на половете). Относителното присъствие на правосъдието обаче показва несъответствие, тъй като някои основни теми като "Body positive", "Цели за устойчиво развитие и човешки права" са слабо представени и не са включени във въпросите, които се отнасят до правосъдието и здравето.

Политиките на ЕС оказват влияние и върху финансирането на повече от половината проекти (12), както и върху тяхното транспониране на национално равнище (почти половината от проектите (8)). Това показва силата на ЕС за структуриране на проектите, особено по отношение на равенството между мъжете и жените, в потенциален ущърб на други въпроси, включително борбата с дезинформацията, свързана с пола, онлайн. Но това също така може да създаде зависимост и да има изравняващо въздействие върху националните и местните проекти.

Оценката на проектите отразява подобна тенденция. Две трети от проектите се оценяват вътрешно (12) спрямо една трета, които се оценяват само външно. Налице е припокриване на външната и вътрешната оценка, което говори за опити за

засилване на оценката и отчетността (съгласно изискванията на ЕС). Около една трета от проектите (8) изобщо не са оценявани, което е обезпокоително от гледна точка на липсата на прозрачност на обществено ниво и липсата на доказано ефективно въздействие.

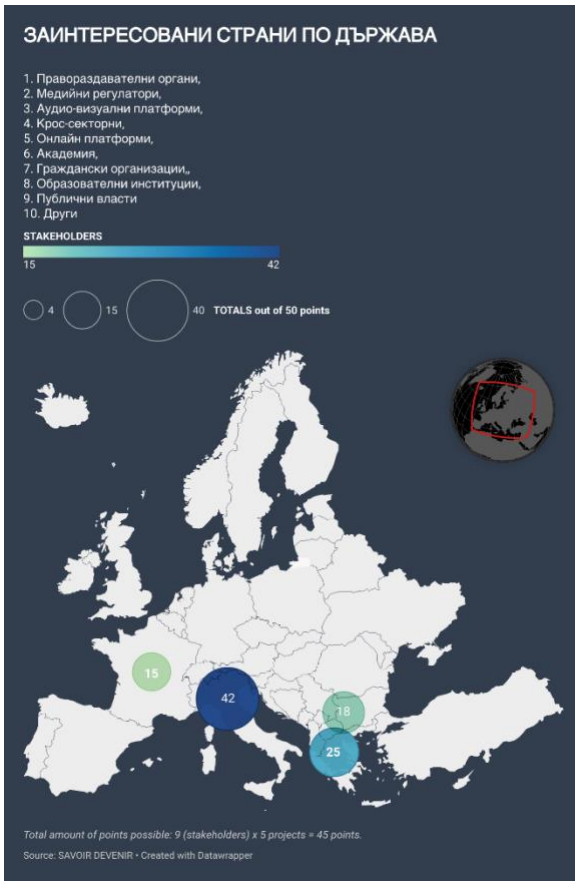

4/ основни заинтересовани страни (сектори, мрежи, меди).

Публичните власти и образователните институции са водещите заинтересовани страни, следвани от гражданското общество и академичните среди. Медиите (чрез онлайн платформи, доставчици на аудиовизуално съдържание, регулаторни органи в областта на медиите) са умерено ангажирани (по-малко от половината проекти, 8 и 9 от 20). Повечето проекти имат междусекторна рамка и ангажират много разнородни участници и структури, чиято мисия не е непременно МИГ или джандър образование. Ангажираността на медиите е много смесена между масови и социални меди, и доставчици на съдържание.

Сред мрежите неправителствените организации присъстват в повече от две трети от проектите (13), а публично подкрепяните мрежи - в почти две трети от проектите (11). Това отразява двойното значение на "добрите практики", които могат да бъдат както отдолу нагоре (гражданското общество), така и отгоре надолу (организациите, предоставящи обществени услуги). Частният сектор отсъства, но би могъл да действа

чрез фондации и неправителствени организации за някои конкретни проекти. Освен това повечето проекти (13) разчитат на повече от две мрежи, а силното присъствие на НПО подсказва за международното измерение (ЕС) на много от проектите с потенциален трансфер на практики и ресурси. Тези видове участници не е задължително да имат законоустановена отговорност или мисия в областта на образованието по въпросите на младежта и равенството между половете, но все пак имат мотивация по въпроса.

Що се отнася до социалните медии, около половината от проектите (11) използват или се насочват към 2-4 вида социални медии, докато 4 проекта не използват и не се насочват към нито един вид медия, извън своя уебсайт. Видът на използване на социалните медии изглежда съответства на възрастта на целевата публика, като водеща роля има Facebook (за възрастни и пенсионери), следван от Instagram и Tiktok (по-ориентирани към тийнейджърите). Повечето проекти показват, че силно разчитат на своите уебсайтове за разпространение на информация. Очевидно е, че съществува огромно разминаване между темата за дезинформацията по пол, социалните медии, които са повлияни от нея или я насърчават, и тяхното използване или целева група от повечето проекти.

Изглежда, че социалните мрежи се използват предимно за информирани и разпространение на информация, а не като източник на дезинформация за пола. Това може да отразява тенденцията на МИГ да защитава потребителите (особено младежите), като предупреждава за рискове, без да излага младежите на социалните медии (поради цифровото мнозинство). Това потвърждава резултатите, които показват пропаст между участието и критичното мислене в проектите на МИГ и джендър образованието.

Препоръки за публични политики

REC#1 - Създаване на така необходимата база за оценка на проекти и рамка за компетентност, която да се използва от всички държави-членки на ЕС.

REC#2 - Разработване и прилагане на всеобхватна рамка за компетентност в областта на МИГ и равенството между половете като основа на специализирани квалификационни програми за професионалисти.

REC#3 - Изготвяне на комбинирано ръководство за образование по въпросите на пола и МИГ като средство за насърчаване на равенството между половете и демокрацията в трансекционен план, по-специално за държавните служители в институциите за борба с дискриминацията и равенство между половете.

REC#4 - Повишаване на осведомеността и обучението в областта на онлайн дезинформацията по въпросите на пола, с ясно описание на дескрипторите и очакваните резултати, по-специално чрез медийна грамотност и/или образование по въпросите на пола.

REC#5 - Извършване на ефективна оценка чрез свързване на академичните среди и независимите изследвания с управлението на проектите още в началото на разработването на инициативите.

REC#6 - Осигуряване на финансиране, обучение, достъп до данни и инструменти и споделяне на знания с цел подобряване на капацитета за научни изследвания и проверка на факти.

REC#7 - Подобряване на прилагането на политиките, за да се преодолее разликата между активните усилия на гражданското общество и забавените и неадекватни отговори от страна на публичните органи.

REC#8 - Подкрепа за транснационални изследвания за събиране на данни и информация чрез подходящи системи за мониторинг и инструменти (като инструмента за картографиране на Коалицията за равенство между половете и образование) за информиране и вдъхновяване на други създатели на политики и ключови заинтересовани страни

Заклучение

Тези резултати показват някои силни и слаби страни на настоящата ситуация и възможни решения. Въпреки че е постигнат значителен напредък в преодоляването на предразсъдъците и стереотипите, свързани с пола, чрез инициативи на МИГ в четирите страни партньори, все още има критични области, които изискват допълнително внимание. Въпросът за онлайн "дезинформацията, основана на пола", понастоящем не е във фокуса на ръководителите на проекти или на политиките. Когато се споменава, то е най-вече от гледна точка на други теми и ценности (като стереотипи, основани на пола, насилие, основано на пола, равенство между половете). Дезинформацията, основана на пола, не се разглежда като самостоятелна тема, което размива всеки опит за нейното обосноваване. Освен това участниците и мрежите, които подкрепят анализиранияте проекти, нямат за своя основна мисия дезинформацията по пол и изглежда я разглеждат в рамките на по-широката си обществена програма.

Тези резултати са още по-обезпокоителни, тъй като те само частично спомагат за изграждането на устойчивост сред гражданите на анализиранияте страни. Те потвърждават политическите, правните и образователните пропуски за справяне с потенциалните щети от онлайн дезинформацията, основана на пола. Този доклад посочва риска от липса на доверие в публичните политики и въведените

инструменти, ако не се развие обучението на лицата, вземащи решения, и служителите, отговарящи за политиките в сектори като правосъдието, полицията и здравеопазването.

Тези резултати сочат възможни решения. От решаващо значение е включването на МИГ и равенството между половете в образователните програми на държавите - членки на ЕС. Това трябва да предостави на младите хора и възрастните възможности за изграждане на критично мислене за устойчивост към посланията в социалните медии, сексуалните посегателства, основани на изображения, онлайн насилието, основано на пола, и стереотипите, свързани с пола. Разработването, рационализирането и прилагането на рамка за компетентност в областта на дезинформацията по пол, която съчетава характеристиките на МИГ и образованието по пол, следва да се превърне в политически приоритет. Освен тази всеобхватна рамка, засиленото прилагане на политиките, подобрената прозрачност при оценяването и по-силните междусекторни партньорства са от съществено значение за измерване на въздействието на проектите и за напредъка на тези усилия и постигането на трайно равенство между половете. Без съгласувани усилия на публичните и частните участници за осигуряване на лесен достъп до такива програми за обучение, обществото като цяло ще бъде лесна мишена за дезинформация, пропаганда и "фалшиви новини".

Приложение 1: транснационален доклад <https://www.genderedcoalition.net/cross-country-report>

Приложение 2: национални доклади
<https://www.genderedcoalition.net/countryreports>

Приложение 3: Онлайн картографиране на проектите на Коалицията за равенство между половете <https://www.genderedcoalition.net/goodpracticesmapping>